

ทัศนคติทางการ เมืองของข้าราชการส่วนกลางกระทรวงมหาดไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี
ข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกสำนักงานปลัดกระทรวง
กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน

นางสาวมธุรส ไทบุญยัน

002296

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๐

16977968

Political Attitudes of Central Officials of the Ministry of
Interior : A Case Study of Sub-Division Chiefs and
Section Chiefs of the Office of the Under-Secretary,
the Department of Local Administration, and the
Department of Community Development.

Miss Maturros Yaikhayan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการส่วนกลางกระทรวง
มหาดไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย
และหัวหน้าแผนก สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง
และกรมพัฒนาชุมชน

โดย

นางสาวมธุรส ใหญ่ขยัน

แผนกวิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ)

กรรมการ

(นายเอนก สิทธิประศาสน์)

กรรมการ

(ดร.ไพรัตน์ เกษะรินทร์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการส่วนกลางกระทรวง
มหาดไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย
และหัวหน้าแผนก สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง
และกรมการพัฒนาชุมชน

ชื่อนิสิต

นางสาวมธุรส ใหญ่ชัยน

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

แผนกวิชา

การปกครอง

ปีการศึกษา

๒๕๒๐

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้นำการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้เป็นเวลา ๔๐ กว่าปีมาแล้ว แต่ก็ไม่ราบรื่นตลอดมาตลอดมา เพราะมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ ปัญหาประการแรกคือ คนไทยมีลักษณะอำนาจนิยม ทั้งนี้เป็นเพราะเรามีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชกับระบบเจ้าขุนมูลนายมาเป็นเวลาช้านาน ประการที่สอง คือกลไกทางการเมืองของประชาชน ซึ่งได้แก่พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ผู้แทนราษฎร ไม่สามารถเป็นเครื่องมือของประชาชนได้ และมีบทบาทในการสร้างทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนน้อยมาก การดำเนินการทางการเมืองจึงตกอยู่ภายใต้การควบคุมของระบบราชการประจำตลอดมา ปัญหาประการที่สาม คือผู้นำทางการเมืองการปกครองและข้าราชการทั้งในระดับสูงและระดับต่ำยังมีทัศนคติแบบเจ้าขุนมูลนาย และยังมีบทบาทที่ขัดต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอยู่มาก นอกจากปัญหาเหล่านี้แล้วก็ยังมีปัญหาอื่น ๆ อีก เช่น คนไทยส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาน้อย ยากจน และไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น

ทัศนคติและจิตใจแบบประชาธิปไตย เป็น เครื่องส่งเสริมและ เอื้ออำนวยต่อการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ทัศนคติและจิตใจแบบอำนาจนิยม เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อ
การปกครองระบอบประชาธิปไตย

การวิจัยเรื่องนี้ ได้เลือกศึกษาเฉพาะข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก
ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน โดยได้
ตั้งสมมุติฐานไว้ดังต่อไปนี้คือ

๑. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการ
ปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน น่าจะมีแนวความคิดหรือทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
เพราะส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง (ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี)
๒. ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษา
ต่ำกว่า
๓. ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก
๔. ผู้ที่มีอายุราชการมากจะมีแนวโน้มไปในทางอำนาจนิยมมาก
๕. ผู้ที่เคยไปศึกษาในต่างประเทศจะมีทัศนคติทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม
น้อยกว่าผู้ที่เรียนในประเทศ

วิธีการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยสนามโดยออกแบบสอบถามจำนวน ๖๕ ข้อ เพื่อวัด
ถึงความสนใจและการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
อำนาจนิยม อนุรักษนิยม และทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ส่งให้แก่ประชากรวิจัย
จำนวน ๑๗๕ คน เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๒๐

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า

๑. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกของหน่วยงานที่ทำการวิจัยมีทัศนคติทางการเมือง
แบบประชาธิปไตยในระดับสูง ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่า
แต่อายุไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติแบบประชาธิปไตย

๒. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกยังคงมีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมและอนุรักษนิยมอยู่ควยในระดับค่อนข้างต่ำ อายุราชการไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยม และผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศไม่มีทัศนคติแบบอนุรักษนิยมต่ำกว่าผู้ที่ศึกษาในประเทศมากนัก

๓. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกมีทัศนคติต่อการปกครองท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับกลาง ๆ การออกไปปฏิบัติราชการในท้องที่มีผลทำให้มีทัศนคติสนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่ตองออกไปปฏิบัติราชการในท้องที่

๔. เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกของทั้ง ๓ หน่วยงานมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับใกล้เคียงกัน และมีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมและอนุรักษนิยมค่อนข้างต่ำที่ใกล้เคียงกันอีกควย แต่หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกของกรมการพัฒนาชุมชนมีทัศนคติที่สนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง

๕. ความถี่ในการออกไปปฏิบัติราชการส่วนท้องที่ไม่มีผลทำให้มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๖. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่ทำกรวิจัยมีความสนใจทางการเมืองมาก และต้องการ เขามีส่วนรวมในทางการเมืองควย

แมวหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกจะมีทัศนคติและจิตใจแบบประชาธิปไตย แต่ก็ยังมีทัศนคติแบบอำนาจนิยมอยู่ควย การศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการออกไปปฏิบัติราชการในท้องที่มีผลทำให้มีทัศนคติที่สนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น จึงมีขอเสนอแนะดังนี้คือ

๑. ควรให้มีการปฏิบัติแบบประชาธิปไตยในหน่วยราชการให้มากยิ่งขึ้น เช่น เปิดโอกาสให้ข้าราชการทุกคนได้แสดงความคิดเห็น โต้แย้งได้ เป็นต้น เพราะการปฏิบัติแบบประชาธิปไตยอาจจะช่วยลดทัศนคติแบบอำนาจนิยมลงได้

๒. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมข้าราชการที่มีการศึกษาต่ำกว่าให้มีความรู้ความเข้าใจ
ในเรื่องการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

๓. ควรส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีโอกาสหมุนเวียนออกไปปฏิบัติราชการใกล้ชิดกับ
ประชาชนในท้องที่ให้มากยิ่งขึ้น

๔. ควรจะได้มีการวิจัยถึงทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการที่สังกัดกระทรวง
ทบวงกรมอื่น ๆ โดยเฉพาะข้าราชการในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับ
ประชาชนในท้องที่อย่างแท้จริง เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ คอย เพื่อจะได้ทราบถึงทัศนคติ
ทางการเมืองของข้าราชการให้แน่ชัดยิ่งขึ้น

2

Thesis Title Political Attitudes of Central Officials
of the Ministry of Interior : A Case Study
of Sub-Division Chiefs and Section Chiefs
of the Office of the Under-Secretary, the
Department of Local Administration, and
the Department of Community Development.

Name Miss Maturros Yaikhayan

Thesis Advisor Dr. Pornsak Phongphaew

Department Government

Academic Year 1977

ABSTRACT

For over forty years under democratic rule, Thailand's Political experience has been a rough one with many obstacles standing on the way. Firstly, as has been pointed out in this thesis, the long prevailed heritage of absolute monarchy and feudalism has produced authoritarian political attitude and personality which is not conducive to democratic performance among the Thai people. Secondly, political mechanism representing popular sovereignty, i.e., political party, interest group and representatives, has by no means played an effective role as way and means of self-government, and especially has a less role in molding democratic political socialization. As a result, political process in Thailand

has been under bureaucratic domination. Thirdly, political elites both politicians and civil servants at each level still possess feudalistic attitude, and as such, stay an ineffective role in democratic political development.

Other than these mentioned, we can also point out to other factors, such as low literacy, poverty and political passivity are still prevalent among the majority of the Thai people.

The thesis develops argument along the line that democratic personality and mentality is a compelling and conducive factor in developing democratic form of government. And at the other end, the negative factor in the political development process lies in the authoritarian mode of personality.

This research thesis has focused its analysis primarily on civil servants at levels of Sub-Division Chiefs and Section Chiefs of the Office of the Undersecretary, the Department of Local Administration, and the Department of Community Development.

The hypotheses posed by the research are as follow:

1. Sub-Division Chiefs and Section Chiefs in the Office of the Undersecretary, the Department of Local Administration, and the Department of Community Development should have democratic mentality and attitude since they are educated (not less than Bachelor degrees).
2. Those who have higher level of education should possess higher degree of democratic attitude than those who have lower education.

3. Those who are younger should have much more democratic attitude than the olders.

4. Those who have longer career life tend to be much more authoritarian of a certain degree.

5. Those who obtained education abroad tend to have lesser authoritarian attitude than those domestic educated.

Methodology Field research with 65 questionnaires is used to obtain answer and to analyze degree of ideological orientation, interest and participation in such certain forms of democratic, authoritarian, and conservative political performance. Attitude concerning local government also gained attention. These questionnaires were sent to 175 populations under study in March 1977.

Research outcomes The major outcomes of the research are that:

1. Sub-Division Chiefs and Section Chiefs of the units of analysis have a high degree of democratic political attitude. Those highly educated tend to be more democratic oriented, but there is no relationship between age and democratic attitude.

2. Sub-Division Chiefs and Section Chiefs still possess authoritarian and conservative attitude, however, in a lower degree. Length of career life has no effect on authoritarian personality. Foreign educated persons have no authoritarian attitude much less than domestic educated.

3. Sub-Division Chiefs and Section Chiefs have neutral idea (neither positive nor negative) concerning local government.

Village visiting in rural areas has positive effect on officers' attitude toward local government rather than those who have never visited rural areas.

4. In comparison, Sub-Division Chiefs and Section Chiefs of the three units of analysis tend to have similar degree of democratic attitude, and similarly, lower degree of authoritarian and conservative mentality.

However, Sub-Division Chiefs and Section Chiefs of the Department of Community Development have supporting attitude toward local government much more than officers at the same levels of the Office of the Undersecretary and the Department of Local Administration.

5. Frequency in visiting rural areas does not produce differential democratic attitude.

6. Sub-Division Chiefs and Section Chiefs have high degree of political interest and also want to participate in political activities.

Though Sub-Division Chiefs and Section Chiefs tend to possess democratic mentality, they still, as well, have certain degree of authoritarian attitude. There is a relationship between education and democratic political attitude. Serving in rural areas has impact on attitude much more conducive toward local government.

9

The research makes the following recommendations:

1. Democratic practices in government bureaus should be initiated with greater effort, for example, the opening up of opportunities for complaints from dissented civil servants. This practice should probably help to decrease authoritarian mentality.
2. Training of less educated civil servants on political socialization and on democratic form of government should be carried out seriously.
3. Civil servants in central government should be promoted and circulated to serve in rural areas in order to get closer to the people.
4. Research on political attitude of civil servants in other ministries and department should be conducted in order to know more clearly about political attitude of civil servants, especially those who work closely with the people in rural areas.

กิตติกรรมประกาศ

เนื่องจากผู้เขียนได้ยื่นคำวิจารณ์ว่าราชการส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่ไม่เป็นประชาธิปไตย คือยังมีทัศนคติแบบเจ้าขุนมูลนายอยู่ และผู้เขียนเองก็เป็นข้าราชการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการว่าจะเป็นดังคำวิจารณ์หรือไม่

ในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างมากจาก อาจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว โดยรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ให้คำแนะนำ สั่งสอน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณคุณภักดี รัตนผล คุณอุษา ชัชวาลย์ คุณพรวิไล เศรษฐพรหมณ์ ที่ช่วยเหลือในการแจกและเก็บแบบสอบถามกลับคืน

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้รับความสนับสนุนและช่วยเหลือในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จาก คุณประภาลี สิงห์รา ณ อยุธยา ซึ่งเป็นหัวหน้ากองของผู้เขียน คุณสงคราม ชันภิบาล และคุณชุมพร สังข์ปรีชา จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

บุคคลสุดท้ายที่จะลืมเสียมิได้คือ คุณมนี เดียงพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลือเป็นพิเศษในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความตั้งใจดียิ่งตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ และคุณธวัช สุภาบุญจันทร์ ช่วยเหลือในการอัดสำเนา ผู้เขียนจึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

มธุรส ไหมขยัน

๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๐

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
รายการตารางประกอบ	๑๐
รายการรูปประกอบ	๑๑
บทที่	

๑. บทนำ	๑
ความสำคัญในการเลือกหน่วยศึกษา	๒
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๓
กรมการปกครอง	๔
กรมการพัฒนาชุมชน	๑๑
ความสำคัญของหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก ..	๑๒
จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์	๑๕
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	๑๕
สมมุติฐานของการวิจัย	๑๖
วิธีการศึกษาและวิจัย	๑๘
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๙
เค้าโครงของบทวิจัย	๒๐
๒. ทศนคติทางการเมือง	๒๒
ความหมายของทศนคติ	๒๒
แนวความคิดเกี่ยวกับที่มาของทศนคติ	๒๖
องค์ประกอบของทศนคติ	๓๐

ทัศนคติทางการเมือง	๓๑
ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	๓๒
ทัศนคติทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม	๓๔
การวัดทัศนคติ	๓๖
การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ	๓๘
ทัศนคติของข้าราชการ	๔๑
ครอบครัว	๔๑
สถาบันการศึกษา	๔๒
สถาบันศาสนา	๔๓
ค่านิยมของคนไทย	๔๕
ความเป็นมาของระบบราชการ	๔๗
สรุป	๕๑
๓. ประชาธิปไตยและอำนาจนิยม	๕๒
แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	๕๓
หลักเกณฑ์ของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย	๕๖
ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๕๘
ข้าราชการกับการพัฒนาการเมืองระบอบ-	
ประชาธิปไตย	๖๓
ระบบราชการที่จะเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนา-	
ทางการเมือง	๖๗
อำนาจนิยม	๖๘
การปกครองแบบอำนาจนิยม	๖๘
การก่อให้เกิดลักษณะอำนาจนิยม	๗๐
บุคลิภาพอำนาจนิยม	๗๒
วิถีชีวิตแบบอำนาจนิยม	๗๔

สรุป	๗๕
๔. ความสนใจและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	๗๗
แบบสอบถาม	๗๘
ตัวแปร	๗๙
ลักษณะของประชากรวิจัย	๘๐
การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๕
ความสนใจทางการเมือง	๘๘
การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	๙๘
การเรียนรู้ทางการเมืองและความคิดเห็นต่อระบบ- การเมือง	๑๐๔
การเรียนรู้ทางการเมือง	๑๐๔
ความคิดเห็นต่อระบบการเมือง	๑๐๕
ทัศนคติต่อผู้นำ	๑๐๗
การเคารพกฎเกณฑ์และกฎหมาย	๑๑๒
สรุป	๑๑๓
๕. ผลวิจัยทัศนคติทางการเมือง	๑๑๕
ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	๑๑๕
ทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยม	๑๒๕
ทัศนคติทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม	๑๓๓
ทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	๑๓๙
เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก ๓ หน่วยงาน	๑๔๗
ความดีในการออกไปปฏิบัติราชการส่วนท้องถิ่นกับทัศนคติ ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	๑๔๘

บทที่

๒

หน้า

สรุป	๑๔๘
๒. สรุปและขอเสนอแนะ	๑๕๑
บรรณานุกรม	๑๕๘
ภาคผนวก	๑๖๕
ประวัติ	๑๗๖

รายการตาราง

ตารางที่ ๑

หน้า

๑	หน่วยงานที่ศึกษาและการส่งแบบสอบถาม	๗๘
๒	ลักษณะของประชากรวิจัย	๘๒
๓	ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายและ หัวหน้าแผนก โดยดูจากการติดตามข่าวการเมือง	๘๘
๔	ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก โดยดูจากการพูดคุยในเรื่องการเมือง	๘๘
๕	ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกแยกตามเพศ	๘๑
๖	ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกแยกตามระดับการศึกษา	๘๓
๗	ความสนใจทางการเมืองโดยพิจารณาจากการพูดคุยเรื่องการเมือง ของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าแผนกแยกตามระดับ การศึกษา	๘๔
๘	ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกแยกตามสถานภาพครอบครัว	๘๗
๘	การเข้าร่วมรวมทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๘๘
๑๐	การเข้าร่วมรวมทางการเมืองโดยการออกเสียงเลือกตั้งของ ข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๐๐
๑๑	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกผู้แทนราษฎรของข้าราชการระดับ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๐๑

๑๒	การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและความตั้งใจในการไป เลือกตั้งของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าแผนก	๑๐๒
๑๓	สถานภาพครอบครัวของหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก กับความ ตั้งใจไปเลือกตั้ง	๑๐๓
๑๔	การเรียนรู้ทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๐๕
๑๕	ความคิดเห็นต่อระบบการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าแผนก และหัวหน้าฝ่าย	๑๐๖
๑๖	ความคิดเห็นต่อการปกครองของไทยของข้าราชการระดับ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๐๗
๑๗	ทัศนคติต่อผู้นำของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๐๘
๑๘	ทัศนคติต่อผู้นำของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตาม ระดับการศึกษา	๑๑๑
๑๙	ความเห็นต่อการเคารพกฎเกณฑ์และกฎหมายของข้าราชการ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๑๒
๒๐	คะแนนทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๑๗
๒๑	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจำแนกตามเพศ	๑๒๑
๒๒	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของหัวหน้าฝ่าย หัวหน้า- แผนก แยกตามระดับการศึกษา	๑๒๓
๒๓	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกแยกตามอายุ	๑๒๔
๒๔	คะแนนทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมของข้าราชการ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๒๗

๒๕	ทัศนคติแบบอำนาจนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตามอายุราชการ	๑๓๐
๒๖	ทัศนคติแบบอำนาจนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตามเพศ	๑๓๑
๒๗	ทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกแยกตามอายุ	๑๓๒
๒๘	ทัศนคติแบบอำนาจนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตามระดับการศึกษา	๑๓๓
๒๙	คะแนนทัศนคติแบบอนุรักษนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๓๔
๓๐	ทัศนคติแบบอนุรักษนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตามเพศ	๑๓๕
๓๑	ทัศนคติแบบอนุรักษนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตามระดับการศึกษา	๑๓๖
๓๒	ทัศนคติแบบอนุรักษนิยมของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตามอายุ	๑๓๗
๓๓	คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของข้าราชการ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก	๑๓๘
๓๔	ทัศนคติที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก กับการออกไปปฏิบัติราชการในท้องถิ่น	๑๓๙
๓๕	ทัศนคติของข้าราชการหัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่ายต่อการปกครอง ท้องถิ่น จำแนกตามความถี่ในการออกไปปฏิบัติราชการในท้องถิ่น ต่อ เดือน	๑๔๐

๓๖	ทัศนคติทางการเมืองของหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก แยกตามหน่วยงาน	๑๔๓
๓๗	ความถี่ในการออกไปปฏิบัติราชการสวนทองที่กับทัศนคติแบบ ประชาธิปไตย	๑๔๘

รายการรูปประกอบ

รูปที่

หน้า

๑	แผนผังระดับของข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย	๑๘
๒	ที่มาของทัศนคติ	๒๖
๓	ที่มาของทัศนคติ ตามแนวความคิดของ ฟอดเตอร์	๒๘